GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacţiunea şi administraţiunea: Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22. „Gazeta“ iese **Mercurea, Vineres si Dumineca. în fiecare ḑi de lucru** Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Ţerĭ esterne pe şése lunĭ 19 fr., pe anŭ 36 francĭ.

Anulŭ XLVII.

Sĕ prenumeră: la poştele c. şi r. şi pe la dd. corespondenţĭ. **Anunciurile:** una serie garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiăcare publicare. — Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 38. Vineri 30 Martiu (11 Aprile) **1884.**

„GAZETA TRANSILVANIEI“

ḑiarŭ cuotidianŭ.

Ca mâne se 'mplinescŭ 50 de anĭ de cândŭ **„Gazeta Transilvaniei“**, sub cea mai cumplită prigonire a neamului românescŭ, a arboratŭ în mijlocŭlŭ valoroşilorŭ şi patrioticilorŭ comercianţĭ din Braşovŭ, acestŭ emporiu alŭ Transilvaniei, drapelulŭ redeşteptării naţionale.

Tótă suflarea românéscă cu bucuriă şi cu căldură a îmbracişatŭ acestŭ ḑiarŭ-apostolŭ alŭ poporului românŭ şi grupatŭ-s'au cu toţii sub drapelulŭ arboratŭ de elŭ şi lucrat'au cu însufleţire şi bărbătéscă statorniciă pentru înalţarea românismului.

Grea şi amară era lupta. Tendinţele de a desnaţionalisá pe Românĭ îşĭ ajunsese culmea. Legea dela 1832 adusă de dieta maghiară glăsuia că în seminariulŭ românescŭ din Aradŭ sĕ se învéţe şi ungurescе şi că: **„de aicĭ încolo la tóte confesiunile sĕ se admită şi se funcţioneze numai astfelŭ de preoţĭ, predicatorĭ şi vicarĭ, carĭ sciu ungurescе.“**

Apĕratus'au cu bărbăţiă Românii dintre Tisa şi Carpaţĭ în contra acestorŭ uneltirĭ duşmane şi sosit'a după nópte şi vijeliă şi o ḑi cu sóre, dér numai o ḑi, căcĭ în cealaltă diminéţă se iviră earăşĭ nuorĭ furtunoşĭ pe ceriŭ. Róta sorţii aduse din nou prigonirile de odinióră asupra capului nostru. Par' că sórtea a voitŭ se încerce până unde merge tăria şi perseverança Românului.

Cu tóte uneltirile şi prigonirile înse **„Gazeta Transilvaniei“** îşĭ redică fruntea şi unindŭ sufletesce pe toţĭ Românii luptă necurmatŭ şi fără pregetŭ pentru drepturile şi libertăţile opincii românescĭ.

Adversarii noştri neperdendŭ din vedere acéstă luptă şi preţuindŭ resultatele dobêndite de păn' acum după adeverata lorŭ valóre şi-au îndoitŭ puterile, şi, acum după 50 de anĭ, 'şĭ-au perfecţionatŭ şi rafinatŭ mijlócele pentru sugrumarea şi stîngerea nóstră. Prin urmare, şi noi cei de astădĭ, credincioşĭ scolarĭ ai românismului, asemenea se ne strîngemŭ rêndurile, şi se ne înduoimŭ puterile de apĕrare.

Adversarilorŭ noştri, avêndŭ ei puterea ţĕrii în mână le-a fostŭ prea uşorŭ de a ne loví în tóte interesele politice, comerciale şi economice, şi acum atăcăndŭ-ne în scólă ca şi în biserică, în limbă ca şi în avere, nouĕ nu ne-a mai remasŭ altŭ mijlocŭ de apĕrare de câtŭ **condeiulŭ** cu care toţĭ Românii datorĭ sunt de a strigá în lumea largă şi de a cere dreptate şi libertate pentru poporulŭ românŭ dintre Tisa şi Carpaţĭ.

Ast-felŭ împinşĭ de dorulŭ de a ne folosi ḑilnicŭ şi cu energiă de acestŭ pacinicŭ mijlocŭ apelămŭ la publiculŭ celŭ mare românŭ pentru a ne susţiné în ḑilnica nóstra luptă naţională şi în firma nostră speranţă de a fi incuragiaţĭ, deschidemŭ abonamentŭ la **ḑiarulŭ nostru cotidianŭ**

„Gazeta Transilvaniei“

care precum acum 50 de anĭ a fost **primulŭ organŭ de publicitate românŭ**, totŭ asemenea şi astădĭ e **primulŭ organŭ cuotidianŭ românŭ**, ce apare dincóce de Carpaţĭ.

Suntemŭ siguri că publiculŭ românŭ e pe deplinŭ convinsŭ de principiile ce le profeséză acestŭ ḑiarŭ şi de modulŭ cum acestŭ organŭ alŭ Românilorŭ dintre Tisa şi Carpaţĭ a sciutŭ chiar şi în cele mai grele împrejurărĭ se ţie susŭ stindartulŭ naţionalităţii române.

Privindŭ dér cu încredere la viitorŭ, **Gazeta Transilvaniei** în luna viitóre va eşi în tóte ḑilele, afară de Duminecĭ, şi serbătorĭ, şi pentru a poté cu înlesnire străbate până chiar şi în sĕraca colibă a ţĕranului românŭ, va fi celŭ mai eftinŭ ḑiarŭ din monarchia Austro-Ungară:

ABONAMENTE:

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ **12 fl.** pe 6 lunĭ **6 fl.** pe 3 lunĭ **3 fl.** **Pentru România** pe anŭ **36** lei, pe 6 lunĭ **18** lei, pe 3 lunĭ **9** lei.

Domnii abonaţĭ, carĭ au plătitŭ abonamentulŭ cu stimă sunt rugaţĭ a ne trămite diferenţa.

Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin **mandatŭ postalŭ.**

Ne permitemŭ a rugá pe confraţii nostri dela ḑiarele naţionale se bine-voiéscă a reproduce apelulŭ nostru.

Redacţiunea.

Braşovŭ 30 Martiu v. 1884.

Fórte rĕu s'au supĕratŭ guvernanţii dela Pesta, asupra Austriacilorŭ din causa flegmei ce-o desvóltă acestia în „cérta pentru boii ungurescĭ.“ Foile oficióse austriace se facŭ a nu sci şi a nu vedé nimicŭ, ba unii corespondenţĭ oficioşĭ ai foilorŭ din Germania facŭ glume asupra afacerei, căreia i se dă o importanţă aşa de grozavă în Pesta. „P. Lloyd“ a citatŭ între altele şi § 14 din legea vamală, în care se ḑice: „supuşii ambelorŭ state trebue sĕ fie tractaţĭ pe piciorŭ egalŭ.“ La acésta respunde unŭ corespundentŭ alŭ lui „Allg. Zeitg.“ din München cu întrebarea: „de cândŭ au devenitŭ boii ungurescĭ şi supuşĭ ungurescĭ?“ Acésta a iritatŭ şi mai multŭ pe organulŭ guvernului ungurescŭ, aşa că în numerulŭ sĕu de Miercurĭ declară cu mare emfasă că o transacţiune, unŭ compromisŭ în acéstă afacere este imposibilŭ şi declarândŭ ordonanţa locotenenţei Austriei de josŭ de unŭ actŭ alŭ guvernului austriacŭ, cere categoricŭ sistarea esecutărei acelei ordonanţe, adaugândŭ, că acésta este singura soluţiune a cestiunei în litigiŭ, pe care o póte acceptá cabinetulŭ Tisza şi că ministrulŭ de comerciu comitele Szechenyi s'a dusŭ în persónă la Viena spre a declará acésta. Suntemŭ curioşĭ cum se va sfêrşí lucrulŭ. Deocamdată putemŭ constatá că Austriacii nu se mai sparia de ameninţările celorŭ din Pesta. Unŭ semnŭ alŭ timpului.

Cestiunea revisuirei constituţiunei face mare bătaie de capŭ ómenilorŭ de statŭ românĭ şi camerele române parŭ a suferí de friguri din causa ei. Dintr'unŭ lucrŭ micŭ p'acĭ era sĕ se nasca o crisă seriósă ministerială. Era vorba în cameră, décă discusiunea revisuirei sĕ se începă Marţĭ séu Mercurĭ. Unii dintre carĭ şi d. C. A. Rosetti cereau amânarea pe Miercurĭ ca sĕ se pótă studiá mai bine raportulŭ. Guvernulŭ era de opinia contrară. Propunerea cea d'ântăiŭ pentru Miercurĭ fŭ primită de maioritate. Atuncĭ d. primŭ-ministru luă cuvêntulŭ şi făcŭ urmatórea declarare:

D. preşedinte alŭ consiliului. D-le preşedinte, am luatŭ cuvêntulŭ, ca sĕ facŭ o dechiaraţiune. D-lorŭ deputaţĭ! Cândŭ unii dintre dv. astădĭ, au maltratatŭ pe preşedintele maioritătii, mĕ aşteptamŭ, ca maioritatea îndată sĕ protesteze, şi eu chiar am provocat'o. In urmă, am cerutŭ, ca sĕ se amâne discusiunea pentru mâne, şi oposiţiunea a cerutŭ pentru Mercurĭ. Oposiţiunea a avutŭ maioritate. De ḑece lunĭ de ḑile, portŭ o sarcină pré grea, fiindŭ că v'am dechiaratŭ că ţéra este agitată şi întărḑiândŭ de a dá o soluţiune acestei cestiunĭ, ar puté din acésta sĕ resulte agitaţiunĭ mai marĭ şi chiar o desordine morală. Aţĭ vĕdutŭ, d-lorŭ, că eu, cu tóte neorĕnduelele, ce s'au făcutŭ — asasinate, procese scandalóse — am tăcutŭ şi am luatŭ tótă rĕspunderea, numai cu speranţa, că se va face revidiuirea, fiindŭ că erá o cestiune de viitorŭ pentru ţéră. Dér acum sunt nevoitŭ sĕ recunoscŭ, că cu mine nu se póte face revisuirea; eu nu mai sunt espresiunea maioritătii camerii... (protestărĭ, sgomotŭ).

D-lorŭ, facŭ o dechiaraţiune, ca sĕ sciţĭ, ce am de gândŭ sĕ facŭ. Am sĕ depunŭ demisiunea d'împreună

cu colegii mei, în mânele Regelui, și lasŭ sĕ vină unŭ ministerŭ, care sĕ ia rĕspunderea situaŭiunii și a agitaţiunii, în care se află ţéra; sĕ ia rĕspunderea revisuirii constituţiunii. Eu nu mai potŭ luá acéstă respundere, în faţa unei maioritătĭ care trece dela drépta la stânga. (sgomotŭ).

(D. preşedinte alŭ consiliului și toţĭ miniştrii părăsescŭ sala.)

„Telegraphulŭ", organulŭ d-lui I. C. Brătianŭ, scrie despre demissiunea cabinetului:

„Erĭ s'a întêmplatŭ în cameră unŭ faptŭ din cele mai însemnate. La ordinea ḑilei se pusese raportulŭ pentru revisuirea Constituţiunii. D. Petre Grădişténu cere cuvêntulŭ și protestéză în contra biuroului, ḑicêndŭ, că raportulŭ n'a fostŭ împărţitŭ cu trei ḑile înainte, și cere sĕ se pue la ordinea ḑilei peste trei ḑile. La afirmarea d-lui preşedinte, că elŭ a fostŭ parte împărţitŭ Vinerĭ și parte Sâmbătă, d. Grădişténu apostroféză pe generalulŭ Lecca, că spune inesactităţĭ. Se încinge discuţiunea asupra ḑilei, ce trebue ficsată pentru desbaterea revisuirei. D. I. Brătianu propune pentru aḑĭ Marţĭ. D. Rosetti vorbesce și declară, că regulamentulŭ într'adevĕrŭ prevede a se pune în desbatere și înainte de trei ḑile décă vrea Camera, însĕ crede că este bine a se lăsá încă o ḑi duóĕ. Propunerea d-lui prim-ministru de a se începe aḑĭ desbaterea se respinge cu 57 voturĭ contra 48. Atuncĭ d. prim-ministru declară, că, ne mai putêndŭ contá pe majoritatea camerei în nisce împrejurărĭ aşa de delicate, nu mai póte stá la putere și lasă respunderea acelora carĭ caută numaĭ scandalurĭ.

Étă-ne dér în deplină crisă ministerială. Intr'adevĕrŭ d. Brătianu a avutŭ dreptate se procédă ast-felŭ. Cândŭ unŭ preşedinte insultă fără ca adunarea sĕ protesteze, cândŭ o propunere a guvernului se nesocotesce, sub unŭ regimŭ constituţionalŭ, acelŭ preşedinte și acelŭ guvernŭ trebue sĕ se retragă. Este dreptŭ că mulţĭ din cei carĭ au votatŭ contra propunerii d-lui Brătianu, n'au făcut'o cu întenţiune, ci unii ca sĕ mai aibă o ḑi încă la mijlocŭ spre a se mai gândí, alţii fără sĕ-și dé sémă, ce facŭ. Nu este mai puţinŭ adevĕratŭ însĕ, că votulŭ a fostŭ contra guvernului, căcĭ camera a hotărîtŭ ordinea de ḑi contra voinţei miniştrilorŭ. Faptulŭ însĕ s'a făcutŭ, și sĕ vedemŭ acum la ce resultatŭ vomŭ ajunge. Ministeriulŭ a demisionatŭ, și elŭ cu tóte acestea, elŭ singurŭ, are majoritatea în cameră și cu deosebire în senatŭ. Procedândŭ constituţionalŭ, Regele trebue sĕ chieme pe preşedinţii ambelorŭ corpurĭ legiuitóre. Pe cine vorŭ desemná ei? Persóne afară din camere negreşitŭ că nu potŭ fi chemate. In camere érăşĭ ne fiindŭ unŭ grupŭ, care sĕ pótă dá guvernulŭ, ce e de făcutŭ? Pe urmă, pe câtŭ scimŭ, majoritatea a decisŭ a declará că nu póte face revisuirea de câtŭ cu d. Brătianu. Decĭ situaţiunea devine seriósă și critică. Ne putêndŭ prevedé încă resultatulŭ acestei situaţiuni, ne oprimŭ aḑĭ aci."

„Românulŭ" scrie cu privire la dechiaraţiunea ministrului preşedinte I. Bratianŭ următórele:

„Pe cândŭ Adunarea deputaţilorŭ susţinea respectarea regulamentului ei, auḑirămŭ cu cea mai mare părere de rĕŭ dechiararea primului ministru, că se duce la Regele, sĕ depue demisiunea cabinetului, ne putêndŭ luá respunderea pentru liniştea ţĕrei. Nimicŭ, absolutŭ nimicŭ n'a provocatŭ o asemenea gravă hotărîre. A se cere respectarea regulamentului nu este o combatere, ci din contra o dovĕdă de respectŭ pentru lege și pentru ministerŭ. A face cestiune de cabinetŭ, chiar pentru respectarea regulamentului în părţile lui cele mai clare, cele mai positive și consfinţite de tóte precedentele, este a se sugrumá o adunare, a se face celŭ mai mare rĕŭ ţĕrei, s'a provocá în adevĕrŭ agitaţiunĭ, carĭ nu potŭ avé valóre de câtŭ atuncĭ numai cândŭ ele ar fi provocate prin nerespectarea legilorŭ. Aşa fiindŭ, sperămŭ, credemŭ că Maiestatea Sa Regele nu va primí demisiunea cabinetului și că primulŭ ministrŭ îșĭ va mănţiné locŭlŭ sĕŭ, convingêndu-se, că nimene din cameră, întrŭ nimicŭ n'a atinsŭ drepturile puterii esecutive și respectulŭ, ce i se détoresce."

Cris'a ministerială s'a aplanatŭ. Camera și Senatulŭ au votatŭ încredere guvernului și în şedinţa următóre a camerei primulŭ ministru d. I. C. Brătianu declară că M. S. Regele, în urma votului amintitŭ, l'a chiămatŭ și i-a ḑisŭ, că nu mai are la ce avisá, căcĭ consideră demisiunea guvernului ca neavenită.

Duminecă, 25 Marte, la órele 12 Es. Sa Don Pedro Alvarez de Toledo y Acuna, marchisŭ de Casa-Fuerte, ministrulŭ reşedinte alŭ M. S. Regelui Spaniei, a fost primitŭ, împreună cu personalulŭ legaţiunei regale, la palatulŭ din Bucurescĭ, în audienţă oficială, cu ceremonialulŭ prescrisŭ.

La banchetulŭ datŭ în Galaţĭ de comitetulŭ elenŭ, în sala Alcazar, pentru independinţia Greciei dela 1821, au asistatŭ mai bine de 100 persóne, scrie ḑiarulŭ „Galaţii".

Adunarea alegĕtorilorŭ românĭ în comitatulŭ Têrnavei-marĭ.

(Telegrama „Gaz. Trans.")

D. S. Mărtinŭ, 9 Aprile. Alegĕtorii românĭ din comitatulŭ Têrnavei micĭ, întrunitĭ astădĭ în conferinţă aderéză la programa naţională din 1881 și-și esprimŭ recunoscinţa lorŭ faţă de atitudinea presei române naţionale representată de ḑiarele „Gazeta Transilvaniei", „Observatoriulŭ" și „Luminătoriulŭ".

Zehanŭ.

Convocare.

Toţĭ alegĕtorii din colegiulŭ electoralŭ Abrudŭ-Roşia sunt prin acésta conchemaţĭ la conferinţa electorală, care se va ţiné în Abrudŭ în otelulŭ la „Romăncuţa", lunĭ în 28 Aprile 1884 d. a. la 2 óre.

In acéstă conferinţă: 1. Se va reconstitui comitetulŭ clubului alegĕtorilorŭ. 2. Se va discutá linia de purtare faţă cu viitórele alegerĭ. 3. Se vorŭ alege representanţii pentru conferinţa generală a tuturorŭ alegĕtorilorŭ din partitulŭ naţiunalŭ românŭ.

In numele comitetului clubului alegĕtorilorŭ românĭ.

Abrudŭ în 31 Martie 1884.

A. Filipŭ,
pres. clubului.

Convocare.

In urma însărcinărei conferinţei mai multorŭ alegĕtorĭ românĭ din comitatulŭ Huniadórei, ţinute în Deva la 21 Martie a. c. avemŭ onóre a convocá pe toţĭ alegĕtorii românĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ Dobrei la o adunare pe 3 (15) Aprile a. c. la 4 óre p. m. în otelulŭ din Dobra. Obiectele acestei adunărĭ vorŭ fi: a) constituirea comitetului cercualŭ electoralŭ; b) alegerea a duoi membri pentru clubulŭ centralŭ electoralŭ cu reşedinţa în Deva; c) alegerea a duoi delegaţĭ la conferinţa generală, ce se va ţiné în Sibiiu.

Dobra în 8 Arile 1884.

Romulŭ de Crainicŭ, protopresbiterŭ. **George Susmanŭ** dir. scol.

Iosifŭ Petroviciu, comerciantŭ.

Fóie cotidiană română. Sub acestŭ titlu scrie „Kolozsváry Közlöny": „Una dintre foile cele mai înfocate ale pasiviştilorŭ românĭ „Gazeta Transilvaniei" din Braşovŭ, care până acum apărea numai de dóuĕ orĭ (de trei orĭ. Trad.) pe sĕptĕmână, dela 13 Aprile înainte se preface în fóie ḑilnică. Redactorulŭ fóiei Aurel Mureşianu cuprinde chiămarea fóiei în următórea devisă: a recăştigá drepturile Românilorŭ, ce li s'au răpitŭ cu forţa. — Lucru frumosŭ și apoi nicĭ nu e scumpŭ, deórece în învitarea la prenumeraţiune se mai spune și aceea, că foia va costá pe anŭ 12 fl.; decĭ va fi cea mai eftină fóie cotidiană în întrĕgă monarchiă."

Blaşiu, 7 Aprile 1884.

Onorabilă Redacţiune! De unŭ timpŭ încóce distinşii Domnĭ Ludovicŭ Csato și consoţulŭ sĕŭ Dr. Alesandru Grama, conduşĭ de ideea, că ambii ar fi cei mai culţĭ și mai inteligenţĭ bărbaţĭ ai timpului de faţă în Opidulŭ nostru Blaşiu, ca sĕ dee D-lorŭ probe și dovedĭ despre aceea, și-au începutŭ prima acţiune prin o săritură iepurésca tulită, și prin aceea au ajunsŭ chiar de modelŭ în noutăţĭ, cândŭ într'unŭ ḑiuarŭ cândŭ într'altulŭ pe timpulŭ câtŭ va ţiné sesonulŭ eroismului lorŭ. După ce va espirá acestŭ sesonŭ, vorŭ dispăré și d-lorŭ. Se înţelege, aceea n'amŭ dori-o sĕ rĕmână retăciţĭ încóce și încolo pe căIĭ necunoscute, de órece prin D-lorŭ amŭ pierde înţeligenţa Blaşiului.

Vede bine până și orbulŭ la ce merite marĭ aspiréză ambii respectivĭ Domnĭ, ca sĕ le rĕmână modelŭ nemuritorŭ. La noi Opidanii Blaşiului unŭ modelŭ ca alŭ d-lorŭ va rĕmâné într'adevĕrŭ pentru totdéuna neuitatŭ, deórece până acum nu s'a aflatŭ încă nimenea atâtŭ de inteligentŭ, care cu cuvinte atâtŭ de vătămătóre sĕ ne denege în faţa lumei numele ereditŭ dela strămoşĭ, numele de „Blăşienĭ" — ḑicêndŭ, că sub Blăşienĭ nicĭdecum nu înţelegŭ pe Opidanĭ, adecă mai apriatŭ ḑisŭ, că nu ne cunoscŭ pe noi Opidanii de Blaşenĭ, ci cunoscŭ numai Blaşiulŭ inteligentŭ, Blaşiulŭ celŭ istoricŭ. O! Blaşiule, cine a mai ajunsŭ sĕ-ţĭ croéscă sórtea ta, și încă fără noi. Unde suntemŭ noi?

Pe câtŭ timpŭ ca Blaşienĭ Opidanĭ și Românĭ adevĕraţĭ vomŭ trăi pe acestŭ pămêntŭ strămoşescŭ nicĭ-odată nu vomŭ suferí dela nimenĭ pe lume a ne considerá nedemnĭ de acestŭ nume de „Blaşienĭ" pe carĭ părinţii, moşii, și strămoşii noştri ni-l'au păstratŭ cu scumpĕtate atâta timpŭ.

Opidanĭ Blăşienĭ și fraţĭ de unŭ sânge, ne împlinimŭ o sântă datorinţă înaintea lui D-ḑeu, cândŭ acestŭ tesaurŭ scumpŭ cu tótă energia și cu tótă bărbăţia îlŭ apĕrămŭ, și în mânia celorŭ retăciţĭ fălosĭ îlŭ păstrămŭ.

In urmă pe lângă tóte aceste suntemŭ și pré deplinŭ convinşĭ de neincrederea d-lorŭ respectivĭ faţă de noi Opidanii, și pentru că ne-au consideratŭ și ne consideră nedemnĭ de numele „Blaşienĭ" sĕ le fie mustrare de consciinţă în tótă viaţa lorŭ.

Cu deosebită stimă
Basiliu Turcu.

Dreptulŭ limbilorŭ în staturĭ cu naţionalitate miestă.

Elveţia.

(Urmare.)

Corespundinţa oficială a tuturorŭ autorităţilorŭ confederaţiunii se face în tustrele limbile.

Pentru tribunalulŭ federalŭ *) hotărĕsce articululŭ 107 alŭ constituţiunii revisuite, ca la alegerea membrilorŭ tribunalului federalŭ sĕ se iea în consideraţiune împrejurarea, ca tustrele limbile naţionale sĕ fie representate. Partidele, advocaţii și juḑii se potŭ serví la tribunalulŭ federalŭ de una din cele trei limbĭ naţionale.

Esecutarea egalei îndreptăţiri a limbilorŭ în armată este unică în felulŭ sĕŭ, căcĭ ea a ajunsŭ aşa de departe, în câtŭ ca limbă a comandei este pentru fiecare corpŭ de armată limba naţională respectivă. De sine se înţelege, că s'a îngrijitŭ, ca fiecare corpŭ de armată sĕ fie compusŭ numai din indivizĭ dintr'o singură naţionalitate. Cu privire la împrejurarea aceea, că Elveţia are o constituţiune militară cu multŭ deosebită de a celorlalte staturĭ europene și mai vêrtosŭ că n'are armată permanentă, dispositiunea susŭ citată are pentru noi numai unŭ interesŭ academicŭ.

Conducerea instrucţiunii cade pretutindenea în competinţa cantónelorŭ și a comunelorŭ. Numai instrucţiunea militară și politechniculŭ din Zuricŭ (Zürich) se ţinŭ de resortulŭ confederaţiunii, care a întemeiatŭ acestŭ institutŭ ca scóla superióră federativă în anulŭ 1854 și a introdusŭ în legea federativă din 7 Ianuariu 1854 cu privire la dênsulŭ următórea dispositiune: „Instrucţiunea la şcóla politechnică se dă, după libera alegere a profesorilorŭ instituiţĭ, în limba germană, francesă și italină."

Este lucru naturalŭ, că aceleaşĭ vederĭ clare, carĭ îșĭ află espresiunea în legislaţiunea confederaţiunii, servescŭ în asemenea modŭ de principiŭ conducĕtorŭ și pentru tractarea drepturilorŭ limbilorŭ în singuraticele cantóne, deși, în cantónele cu limbĭ micste (căcĭ numai pe acestea le tragemŭ în cadrulŭ espunerii nóstre), proporţiunea numerică a naţionalităţilorŭ locuitóre în cantonulŭ respectivŭ este pretutindinea astfelŭ, că deosebitele naţionalităţĭ stau în raportŭ de maioritătĭ însemnate faţă de minoritătĭ. Dintre cantónele citate deja mai înainte au legĭ relative la limbĭ în sensŭ propriŭ următórele: a) Cantonulŭ Berna *) în articululŭ 88 alŭ consti-

*) Tribunalulŭ federativŭ (articulii 106 până la 114 ai constituţiunii revĕdute) corĕspunde cam tribunalului împerialŭ din Austria. Cu tóte acestea tribunalulŭ federalŭ (articululŭ 112), luândŭ și juraţĭ, judecă și în crime politice.

*) In cantonulŭ Berna facu Germanii cam 83 de procente, Francesii cam 17 procente din poporaţiune.

tuțiunii cantonului din 31 Iuliu 1846. Acestŭ articulŭ dispune: „Limba germană și francesă sunt limbile recunoscute ale țĕrei. Tóte legile, ordonanțele și conclusele generale se trămitŭ în aceste limbĭ în partea francesă a cantonului. Limba germană este în acestŭ cantonŭ limba originală. Legile și ordonanțele, carĭ sunt destinate pentru partea francesă a cantonului, precum și dispositiunile, conclusele și sentințele autorităților ŭ mai înalte, carĭ privescŭ singuratice persóne séu corporațiunĭ din acéstă parte de cantonŭ, se esmitŭ în limba francesă. b) Cantonulŭ Friburgia (Freiburg) *). Articululŭ 21 alŭ constituțiunii revĕdute din 7 Maiu 1857 sună asa: „Legile, decretele și conclusele sĕ se publice în limba francesă și germană. Tecstulŭ francesŭ este tecstulŭ originalŭ.“ c) Cantonulŭ Galesia (Wallis) **). Articululŭ 20 alŭ constituțiunii revĕdute din 29 Novembre 1875 dispune: „Limba germană și francesă sunt declarate de limbĭ naționale“.

Cantonulŭ Grigioni **), în care, socotindŭ și pe Francesii fórte puținĭ la numĕrŭ, locuescŭ patru diferite naționalități, este unicŭl cantonŭ cu mai multe naționalități, care n'a introdusŭ în constituțiunea sa revĕdută la 16 Ianuariu 1854 nicĭ-o dispositiune relativă la limbĭ. Cu tóte acestea nicĭ-odată n'a venitŭ tréba la conflicte de limbĭ între poporațiune.

Numai pentru completare mai adaugemŭ la cele espuse cu privire la considerațiunea drepturilorŭ limbilorŭ în scólele, justiția și administrațiunea cantónelorŭ acele puține date, carĭ, ce e dreptŭ, nu resultă nemijlocitŭ din spiritulŭ legilorŭ relative la limbĭ. In scólele mai înalte ale tuturorŭ cantónelorŭ încependŭ cu scólele secundare, carĭ stau pe aceeași trĕptă cu scólele nóstre urbane (Bürgerschulen) — pe lângă limba cantonală mai este obligată celŭ puținŭ o limbă națională, și adecă în cantónele germane se învĕță limba francesă (în cantonulŭ Sviția — Schwyz — cea italiană), în cantónele francese limba germană și în Tesinŭ cea francesă. In scólele primare se dă instrucțiunea în limba maternă. Numai în cantonulŭ Grigioni esistă o ordonanță, ca în scólele romane (ladine) și italiane sĕ se dea după putință și instrucțiune în limba gurmană. Legile nu împedecă, de a se înființă scóle private cu o limbă de instrucțiune neusitată în cantonŭ. Relativŭ la scólele din comunele mieste nu esistă dispositiune mai apriată, pentru-că fórte puține comune sunt de felulŭ acesta.

Totŭ aceeași deplină considerațiune o află drepturile limbilorŭ și pe tĕrĕmulŭ justiției și alŭ administrațiunii în singuraticele cantóne. Totŭ omulŭ póte primí dreptulŭ (judecata) în limba sa. Și tocma ca și sentințele, ordonanțele judecătorescĭ etc. dela tribunale, se liberéză de către autoritățile administrative documentele publice după cum e caracterulŭ limbisticŭ alŭ respectivului cercŭ de administrațiune. Preste totŭ se póte dice despre cantóne, aceea ce se dice și despre confederațiune, că nu esistă contraste serióse între singuraticele naționalități. Guvernele cantónelorŭ cu limbĭ mieste se servescŭ în afacerile oficiale de limba propriă. Cetățenii unui cantonŭ în petițiunile și memorialele lorŭ către guvernulŭ unui cantonŭ de altă limbă, se potŭ serví de una din cele trei limbĭ naționale. *) Asta, ce e dreptŭ, nu este stabilitŭ prin lege, ci prin consuetudine. **)

*) In cantonulŭ Friburgia sunt 73 de procente din poporațiune Francesĭ, ĕră 27 de procente Germanĭ.

**) In cantonulŭ Galesia formézĕ Francesii cam 67 de procente, Germanii cam 33 de procente din poporațiune.

**) In cantonulŭ Grigioni facŭ Germanii cam 44 de procente, Romanii (Ladinii) cam 41 de procente, Italianii mai multŭ ca 14 procente și Francesii cam 1/2 procentŭ din poporațiune.

*) Vedemŭ decĭ, că în fericita Elveția usulŭ limbilorŭ se respectă cu acea scumpĕtate, de care, la noi în Ungaria constituțională, legea asa poreclită a naționalităților, sancționată de coróna nicĭ că póte visă. Ea este stropsită și călcată în picióre chiar și de presedinții de tribunale, de oficii orfanale și de solgăbirăi. — Red.

**) Dr. Fischhof, primindŭ ceste din urmă douĕ date dela privați, nu le putŭ considerá de autentice; pentru aceea cerŭ informațiunĭ printr'unŭ amicŭ alŭ séu dela ambasada elvețiană în Viena, și astfelŭ dobĕndi adeverirea lorŭ.

In Elveția nu esistă încă cestiunea limbilorŭ; pentru aceea lipsescŭ acolo în multe puncte dispositiunile legale. In republica elvețiană este încă totŭ etatea de aurŭ în privința egalei îndreptățirĭ a limbilorŭ, despre care poetulŭ dice: „nata est aetas, quae sponte sua **sine, lege** fidem rectumque colebat,“ (s'a născutŭ véculŭ, care de bună voea sa, fără lege respectéză credința și virtutea. Ovid. Metam. I. v. 90.)

Finia și Provinciile-baltice rusescĭ.

Dreptŭ dovĕdă nerĕsturnabilă, cumcă neîmpedecata afirmare a limbilorŭ naționale în viața publică a staturilorŭ cu limbĭ mieste n'a fostŭ totdéuna și pretutindenea privită și tractată ca periculŭ pentru unitatea și suveranitatea statului, ne servesce modulŭ, cum au fostŭ odinióră înțelese și tractate — și în parte mai sunt și astădĭ — drepturile limbilorŭ în despotica Rusiă. De sine se înțelege, că nimĕnui nu-i va trece prin gândŭ, ca sĕ reducă apariția acésta din urmă la respectarea drepturilorŭ poporului din imperiulŭ Țarilorŭ. Din contră, din faptulŭ, că Rusia, a cărei unică tradițiune istorică de pe timpulŭ lui Petru celŭ Mare a fostŭ o politică egoistă de cucerire, că aceeași Rusiă, pe care n'a adiat'o nicĭ-unŭ aerŭ de libertate, pórtă în deceniile din urmă în Polonia unŭ rĕsboiu formalŭ de nimicire și esterminare în contra limbei polóne, totuși a eserțatŭ în Finia și în Provinciile sale baltice, mai nainte de ce panslavismulŭ și-a aruncatŭ acolo umbra sa, toleranță mare în privința limbilorŭ, resultă, că politica rusescă n'a vĕdutŭ în admiterea neștirbită a limbei naționale nicĭ-odată unŭ periculŭ pentru asimilarea politică a diferitelorŭ naționalități. Décă n'ar fi asa, cuceritorii rusescĭ ar fi într'adevĕrŭ cei mai din urmă, carĭ au acordatŭ séu concesŭ unui poporŭ subjugatŭ dreptulŭ limbii.*)

Intr'adevĕră Rusia n'are până acuma nicĭ causă de a se căí, că cruda-i cnută a sîlniciei limbei, cu care cnută a tractatŭ până acuma intr'unŭ modŭ atâtŭ de barbarŭ pe Polonia, n'a răpedit'o și preste acele părțĭ ale împeriului — Finia și Provinciile-baltice —, căcĭ nicăiurea nu s'a sĕvĕrșitŭ alipirea de corpulŭ statului rusescŭ mai liniștitŭ și mai solidŭ ca în aceste provincii, și mai alesŭ în

Finia.**)

Acéstă provinciă s'a ținutŭ de Svedia din anulŭ 1157 până în secululŭ alŭ 18-lea. In păcile dela Nystad 1721 și dela Abo 1743 venirĕ unele părțĭ din acéstă țĕră în posesiunea Rusiei, până ce în anulŭ 1809 în pacea dela Fredrikshamer a urmatŭ totala despărțire a țĕrei de către Svedia și întréga Finiă s'a încorporatŭ ca mare-principatŭ cu imperiulŭ Țarilorŭ printr'o uniune reală. Alesandru I, care purtá coróna Rusiei pe acelŭ timpŭ, cândŭ deschise la 27 Maiu 1809 în persónă întâia dietă finică la Borga, confirmà „Religiunea și legile fundamentale ale țĕrei, precum și privilegiile și prerogativele (drepturile), acordate până acĭ conformŭ constituțiunii, carĭ priviau pe tóte clasele din dîsulŭ mare-principatŭ în specialŭ și pe locuitorii aceluia în generalŭ, astfelŭ pe marĭ și pe micĭ“. Constituțiunea elaborată de clasele finice în acéstă dietă și amplificată de atuncĭ încóce prin ordinea dietei și a senatului din anulŭ 1869 represêntă constituțiunea finică actuală esistentă de iure (de dreptŭ), care o vomŭ schiță-o în următórele în liniamentele ei principale, și din a cărei ființă în coerință cu relațiunile faptice resultă de sine unŭ tabloŭ chiarŭ despre drepturile limbilorŭ din Finia.

(Va urmá.)

Foile tisaiste anunță cu mare bucuriă următórele: Sêrbii din Kikinda-mare au ținutŭ la 3 l. c. o mare conferință electorală. Lamura Sêrbilorŭ (?) s'au adunatŭ la acéstă consultare, a cărei resultatŭ a fostŭ renunțarea la programa ultra-națională (sic!), ce s'a practicatŭ de 15 anĭ încóce. S'a făcutŭ declarația, că se punŭ pe basa conferinței sêrbescĭ din Budapesta, că considerĕ de stricăciósă politică aceea, care tinde la supremația asupra Maghiarilorŭ. (Audĭ comedià!) Ei au declaratŭ, că acéstă politică nu numai că nu e folositóre pentru naționalități, ci e cu desĕvêrșire stricăciósă. — Conferința a renunțatŭ la programa vechiă cu unanimitate. (Mare mai e emulațiunea între mamelucĭ! Ca mâne are sĕ vină câțiva Șvabĭ și Slovacĭ pĕcătoșĭ și sĕ întrécă în servilismŭ și „lamura sêrbéscă“ din Kikinda. — Red. „Gaz.“)

*) Are mare dreptate d-lŭ Dr. Fischhof, căcĭ vecinii lorŭ ungurĭ li-au premersŭ cu concesiunile pe hârtiă, dér li-au rĕmasŭ de totŭ înapoi cu fapta. — Red.

**) Cea mai mare parte din datele cuprinse acĭ sunt scóse din scrierea lui Max Buch, intitulată: „Finnland und seine Nationalitäten-Frage“ („Finia și cestiunea naționalităților sale,“ Stuttgart la I. G. Cotta, 1883.)

Academia Română.

După cum amŭ anunțatŭ, Vinerea trecută M.M. L.L. Regele și Regina au asistatŭ la ședința publică a Academiei române. La deschiderea ședinței M. S. Regele, ocupândŭ fotoliulŭ presidențialŭ, a adresatŭ membrilorŭ Academiei următórele cuvinte:

„Avêndŭ onorulŭ de a fi membru alŭ acestei înalte adunărĭ, Regina și eu venimŭ totdéuna cu bucuriă în mijloculŭ d-vóctră, spre a ascultá discuțiile vóstre științifice, carĭ le urmărimŭ cu unŭ interesŭ neîncetatŭ. Insă cum póte sĕ fie alt-felŭ, când lucrările de căpeteniă ale Academiei sunt istoria și limba: temeliele existenței nóstre naționale? Țéra datoresce astădĭ Academiei unŭ șirŭ de documente istorice, ascunse până acuma, și carĭ aŭ fostŭ scóse din întunericŭ, prin ostenelile neobosite ale membrilorŭ ei, rĕspândindŭ ast-felŭ o nouă lumină asupra trecutului némului românescŭ. Nu mai puținŭ însă trebue sĕ ne ocupămŭ de viitorulŭ... de limba nóstră, care s'a păstratŭ neatinsă în câmpiile roditóre ale Dunărei, în plaiurile mărețe ale Carpațilorŭ, aceste ținuturĭ încântătóre, descrise cu măestriă și in o limbă asa de curată de poetulŭ nostru popularŭ V. Alexandri. Ce sarcină mai dulce póte avea Academia de câtŭ a luá sub paza sa acéstă limbă vechiă, pe care poporulŭ o înțelege și o iubesce? Mănținemŭ dér aceste frumóse expresiunĭ întrebuințate de străbunĭ, și nu ne tememŭ de cuvinte, carĭ au căpĕtatŭ de vécurĭ împămêntenirea.

„Superflua non nocent“

„Ce limbă are noroculŭ de a dispune de patru cuvinte pentru o însușire, care trebue sĕ fie mândria fie-cărui poporŭ, care trebue sĕ fie scrise pe stégulŭ fie-cărei armate: voiniciă, vitejiă, bravură, eroismŭ? Sĕ ne ferimŭ însĕ de o îmbelșugare de expresiunĭ moderne, carĭ, nepunêndŭ o stavilă la timpŭ, va înstrăină poporului limba sa.“

„Am fostŭ îndemnatŭ a rostí aceste câte-va cuvinte prin dragostea, care am pentru frumósa și bogata limbă română și fiindŭ încredințatŭ, că dorința mea — îndrăznescŭ a dice și a Academiei — nu va rĕmâné unŭ „pium desiderium.“

„Supunŭ dar la chibzuirea d-vóstră, décă nu ar fi folositorŭ de a face unŭ felŭ de „Etimologicum magnum Romaniae“, conținêndŭ tóte cuvintele vechĭ, carĭ altmintrelea vorŭ fi pierdute pentru generațiunile viitóre.“

„Verba volant, scripta manent.“

„Spre a sprijini acéstă întreprindere, pentru care patru, cincĭ, șése anĭ vorŭ fi trebuinciosĭ, punŭ în fie-care anŭ modesta sumă de șése mii lei la dispositia Academiei.“

„Intr'adevĕrŭ lucrarea acésta este fórte întinsă, póte că nemărginită, sĕ ne amintimŭ însĕ cuvêntulŭ lui Horațiu: „Est modus in rebus, sunt certi denique fines“ și sunt convinsŭ, că opera Academiei, care îșĭ va ridicá sie-șĭ unŭ monumentŭ neperitorŭ, va fi încoronată de o isbândă fericită.“

Acéstă cuvêntare a fostŭ primită cu unŭ mare entusiasmŭ.

Diverse.

(Fântâna Blandusiei.) Dilele trecute s'a representatŭ în teatrulŭ naționalŭ din Bucurescĭ cea mai nouă lucrare dramatică a d-lui V. Alecsandri, piesa clasică „Fântâna Blandusiei.“ Succesulŭ a fostŭ câtŭ se póte de completŭ. „Nimenĭ n'ar puté descrie entusiasmulŭ, cu care a fostŭ primită de publicŭ acéstă genială lucrare“, raportéză diarele din capitala României. O mulțime nenumĕrată de coróne se oferiră marelui poetŭ; din tóte părțile i se adresară felicitările cele mai vii. Credemŭ, că vomŭ revení în curêndŭ la acéstă nouă creațiune a nemuritorului bardŭ din Mirescĭ.

(Opereta „Craiu nou“.) Cetimŭ în fóia musicală „Doina“: Anunțămŭ cu o viuă plăcere, că opereta

regretatului Porumbescu „Craiu nou“, care este bogată în motive culese din musica nóstră populară, se va representá pe scena teatrului românescŭ. Meritulŭ acestei disposiţiunĭ laudabile aparţine bardului latinităţii, d-nului V. Alecsandri, autorulŭ libretului.

(Producţiune musicală.) Lunĭ în 14 Aprile st. n. scolăriţele chorului bisericescŭ romano-catolicŭ vorŭ arangia o producţiune musicală în sala cea mare a hotelului Nr. I. sub direcţiunea d-lui regens-chori Iuliu Jaschik. Venitulŭ curatŭ se va folosí în favórea chorului. După esecutarea programei, ce constă din 6 piese alese va urmá dansŭ.

(Promoţiune.) Ni se scrie din Clusiu: In 9 Aprile a. c. a fostŭ promovatŭ de doctorŭ în sciinţele iuridice d. Nicolau Motocŭ, candidatŭ de advocatŭ în Făgăraşŭ, obţinêndŭ mulţămirile profesorilorŭ atâtŭ la rigorosŭ câtŭ şi la tesa scripturistică. Şi dorimŭ acelaşĭ succesŭ şi la esamenulŭ de advocatŭ.

(Controlă scolară ciudată.) Cetimŭ în „Siebenb. d. Tagblatt“: Dilele trecute fură citaţĭ mai mulţĭ învĕţători din comitatulŭ Naşĕudŭ-Bistriţa înaintea subprefectului în scopulŭ de a face cu dênsii unŭ interogatoriu. Inainte de a întreprinde învĕţătorii călătoria la Bistriţă îşĭ spărgeau capetele, că pentru ce sunt citaţĭ? Mulţĭ dintr'înşii îşĭ vorŭ fi esaminatŭ cu scrupulositate trecutulŭ, pentru ca se afle causa acestei citaţiunĭ, fiindcă numai la o afacere privată se puteau cugetá. Dar totuşĭ n'a fostŭ aşa ceva. Invĕţătorii fură întrebaţĭ a) décă sĕ află în posesiunea aşa disului „Oklevél“ şi b) décă în scóla lorŭ sĕ dă instrucţiune din limba maghiară? Orĭ câtŭ ne ar bucurá, că domnii subprefecţĭ se intereséză de scólele nóstre, totŭ ne prinde mirarea, cum caută ei sĕ se informeze despre starea internă a scólelorŭ. Chiar desbrăcândŭ acéstă afacere de orĭ-ce cugete reservate totuşĭ amŭ vrea sĕ scimŭ, ce a pututŭ îndemná pe subprefecţĭ sĕ întrebe pe fiecare învĕţătoriu în parte şi sĕ-i causeze spese de călătoriă? Studiulŭ limbei maghiare este prescrisŭ în scólă prin lege. „Oklevelek“-urile se trimitŭ învĕţătorilorŭ prin inspectorii regescĭ ungurescĭ. Óre e temere, că ei sĕ nu fi luatŭ notiţă despre acésta? Decumva au voitŭ ca sĕ afle acésta de-adreptulŭ dela învĕţătorĭ, acésta s'ar fi pututŭ face şi numai în scrisŭ; celŭ puţinŭ n'ar fi fostŭ siliţĭ bieţii ómenĭ sĕ întrerupă prelegerile pe o dĭ tocmai înaintea esaminelorŭ. Pentru ce s'au încunjuratŭ autorităţile scolare locale? — Colegii noştri din Sibiiu au dreptate, cândŭ dicŭ, că tóte sunt numai şicane şi încercărĭ de a desorganisá instrucţiunea Nemaghiarilorŭ.

(Museulŭ de antichităţĭ.) Una din marile pagube ce a suferitŭ ţéra prin sinistrulŭ dela universitate, este cu museulŭ de antichităţĭ, dice „România“. Cea mai mare parte din acestŭ tesaurŭ preţiosŭ s'a perdutŭ. Suntemŭ informaţĭ, că pe la órele şése diminéţa, pe cândŭ focului erá în puterea lui, duoi domnĭ bine îmbrăcaţĭ şi înmănuşaţĭ se presentară la uşa museului şi fiindŭ întrebaţĭ, ce caută, au rĕspunsŭ, că sunt din partea poliţiei însărcinaţĭ, ca sĕ scape obiectele din museu. Ast-felŭ cu ajutorulŭ mai multorŭ soldaţĭ au scosŭ totŭ tesaurulŭ. Insĕ în urmă o parte din antichităţĭ s'a găsitŭ depusă pe lângă statua lui Mihaiu Vitézulŭ, ér cea mai însemnată parte împreună cu acei domnĭ necunoscuţĭ au dispărutŭ pentru totdéuna.

Ce face parchetulŭ?

(Modelŭ de speculă evreiéscă.) „Westungarischer Grenzbote“ publică din isvorŭ autenticŭ următórea crimă de otrăvire: In Rosenau (Ungaria de susŭ), unŭ proprietarŭ jidanŭ are o fabrică de spirtŭ, în care pe lângă personalulŭ regulatŭ dă de lucru şi unei mulţimĭ de slovacĭ, angajaţĭ ca slugĭ prin contractŭ, a cărorŭ slăbiciune de căpeteniă este lăcomia de bĕutură. Jidanulŭ a sciutŭ sĕ se folosésca prea bine de acéstă patimă a lorŭ, făcêndu-i sĕ se dé cu totulŭ beţiei; şi ca sĕ aibă profitŭ mai bunŭ, îi îmbĕtă cu spirtŭ din fabrica sa propriă, amestecatŭ de bună sémă şi cu alte îngredienţe. Intr'o bună diminéţă 8 înşĭ din lucrătorii slovacĭ cadŭ morţĭ, loviţĭ de apoplexiă. Nimenĭ nu-şĭ putea esplicá acéstă mórte repede. Jidanulŭ însĕ o scia prea bine; căcĭ elŭ asigurase pentru casulŭ de mórte pe aceştĭ lucrătorĭ la deosebite societăţĭ, din banii sĕi şi pe socotéla sa. Prin mórtea lorŭ avea sĕ primésca suma, pe care erau asiguraţĭ. Cu tóte precauţiunile luate, casulŭ a părutŭ fórte suspectŭ, şi societăţile au pornitŭ o cercetare strictă, dér fără resultatŭ. După câtva timpŭ se repetă acelaşĭ lucru, ér casurile de apoplexiă între lucrătorii „asiguraţĭ pe viaţă“ se înmulţescŭ. Se pornesce o cercetare nouă, mai severă ca cea d'ântăiă, alŭ cărei resultatŭ încă nu se scie, căcĭ procesulŭ se judecă chiar acum la tribunalulŭ din Rimaszombat. Étă pân'la ce gradŭ de mişeliă e în stare sĕ se cobóre specula evreéscă, şi câtŭ preţuesce elŭ viaţa unorŭ amăriţĭ de creştinĭ!

(Boii din Ungaria.) sunt fórte căutaţĭ în Viena, după cum arată o statistică ce-o publică „P. Lloyd.“ Viena consumă cam 160.000 capete de vite pe anŭ. dintre carĭ cam jumătate — în anulŭ 1882 au fostŭ 85.471 capete de vite — sunt cumpĕrate din Ungaria. De aicĭ se póte vedé câtŭ de împortantă este cérta privitóre la piedecile cele mai nouĕ, ce se punŭ împortărei de boi ungurescĭ în Austria de josŭ.

Esposiţiă de artă
şi museu anatomicŭ
alŭ lui
Wilhelm Winter.

E deschisŭ în fiecare dĭ dela 10 óre diminéţa până la 10 óre séra.

Conţine figurĭ de céră plastice, ce se mişcă printr'unŭ mecanismŭ, şi preparate, figurĭ din viéţa de tóte dilele, din mitologia grécă, din etnografiă şi anatomiă. — Afară de acésta o colecţiune a tablourilorŭ celorŭ mai frumóse, representândŭ oraşe şi peisage precum şi cele mai noue eveneminte, fenomene naturale şi întêmplărĭ sensaţiunale.

Intrarea în tóte despărţămintele 30 cr. Copii sub 10 anĭ şi soldaţii gregarĭ plătescŭ 15 cr. — Intrarea în cabinetulŭ anatomicŭ este concésă numai la ómenĭ marĭ.

Cu distinsă stimă

1—2 **Wilhelm Winter.**

Nr. 1163—1883. 2—3

Publicaţiune.

Fiindŭ-că licitaţiunea pentru repararea edificiului comunalŭ brănénŭ ţinută în 12 Iuniu 1883 s'a cassatŭ prin decisulŭ inclitei Comisiunĭ municipale comitatense din 11 Octobre 1883 sub Nr. 5738 şi s'a ordonatŭ ţinerea unei nouĕ licitaţiunĭ minuende; aşa representanţa comunală din Branulŭ inf. şi sup. în şiedinţa ei ţinută în 31 Martie a. c. a determinatŭ ţinerea aceleia pe Marţĭ în 22 Aprile a. c. la 10 óre antemeridiane în cancelaria subsbrisei primăriĭ comunale.

Condiţiunile de licitaţiune, planulŭ de clădire şi preliminariulŭ de spese se potŭ vedé aicĭ în órele oficióse în tóte dilele.

Preţulŭ strigărei este 2654 fl. 19 cr. vadiu, de 10%. Oferte în scrisŭ provĕdute cu timbru de 50 cr. şi cu acestŭ vadiu se potŭ înaintá înainte de începerea licitaţiunei la subscrisa primăriă.

Branŭ în 2 Aprile 1884.

Primăria comunei.

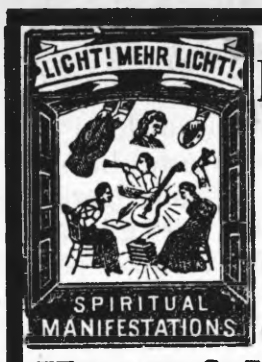

In câteva dile sosescŭ la Braşovŭ
renumiţii
Antispiritişti
Homes & Mademoiselle Fey.

Spre sciinţă!

Subscrisulŭ aducŭ prin acésta la cunoscinţa onoratului publicŭ, că am luatŭ în antreprisă esploatarea cunoscutelorŭ ape minerale dela Elepatacŭ. Acéstă esploatare va începe dela 1-a Aprile viitorŭ. Dela acéstă dată începîndŭ, aceste escelente ape vorŭ începe a fi manipulate într'unŭ chipŭ raţionalŭ cu totulŭ deosebitŭ de celŭ întrebuinţatŭ până aci. Intrebuinţarea de sticle ad hoc, solide şi de colóre verde închisă va face în viitorŭ posibilă transportarea acestorŭ ape la distanţele cele mai marĭ, fără a li-se alterá întru nimica constituţiunea chemică: astfelŭ, că ele vorŭ puté fi întrebuinţate ca ape de cură întocmai ca la isvorulŭ lorŭ. Pentru a evitá orĭ ce fraudă îmi permitŭ a face atenţiunea pe on. publicŭ, că sticlele mele de colóre verde închisă sunt de unŭ litru; pe dopŭ au inscripţiunea: „Neuriehrer S.“, pe periferia capsulei de pe dopŭ: „Előpatak, N. S.“ şi în fine pe fundŭ: „Előpatak. Neuriehrer.“

Cu vinderea apei minerale dela Elepatacŭ atâtŭ în detail câtŭ şi en gros, amŭ însărcinatŭ pe d-lŭ A. Kassik, Strada căldărarilorŭ Nr. 520, care e deobligatŭ de a îngrijí de transportulŭ în lădĭ franco, respective în schimbulŭ embalagiului.

Preţulŭ unei lădĭ à 50 sticle cu ladă şi cu sticle cu totŭ, 8 fl. — preţulŭ unei lădĭ cu 25 sticle 4 fl. 20 cr. — preţulŭ unei sticle de apă cu înapoierea sticlei 6 cr. v. a.

Elepatacŭ în 1884.

11—20 Cu tótă stima

Neuriehrer S.

La numĕrulŭ acesta se adauge invitare de abonamentŭ la „Amicul Familiei“ ce apare în Graz în editura d-lui Paul Cieslar.

„Albina“ institutŭ de creditŭ şi de economii în Sibiiu

BILANŢŬ ANUALŬ
din 31. Decembre 1883.

Active		fl.	cr.
Cassa în numĕrarŭ		57,640	60
Monetă		56,582	40
Cambii de bancă		924,862	99
Cambii şi obligaţ. dela reuniunĭ de creditŭ		17,151	56
Imprumuturĭ pe hipotece:			
a) în scrisurĭ fonciare	752,413.13		
b) în numĕrarŭ	98.283.29	850,696	42
Credite fiese		80,930	15
Avansurĭ pe efecte publice		42,970	—
Credite de Conto-corente		14,380	78
Imprumute pe producte		1,000	—
Realităţĭ		98,521	44
Efecte publice		120,278	93
Efectele fondului de garanţă ale scrisurilorŭ fonciare		229,235	01
Efectele fondului de pensiune alŭ funcţionarilorŭ institutului		7,152	90
Mobiliarŭ	5,343.39		
după amortisare	534.34	4,809	05
Diverse conturĭ debitóre		96,601	16
		2,602,813	39

Passive	fl.
Capitalŭ socialŭ:	
3000 acţiunĭ à fl. 100	300,000
Fondulŭ de reservă alŭ acţionarilorŭ	37,895
Depunerĭ pentru fructificare	1,473,799
Scrisurĭ fonciarĭ în circulaţiune	710,000
Fondulŭ de garanţă alŭ reuniunilorŭ	6,249
Fondulŭ de garanţă alŭ împr. hipotecare	667
Fondulŭ de pensiunĭ alŭ funcţionarilorŭ	8,715
Dividende neridicate	1.740
Tantieme „	155
Interese anticipate pro 1884	18,833
Diverse conturĭ creditóre	5,718
Profitŭ curatŭ	39,039
	2,602,813

JACOB BOLOGA m. p. preşed. alŭ direcţiunei. **JOSIF ST. SIULUTIU** m. p. membru alŭ direcţiunei. **VISARION ROMAN** m. p. directorŭ esecutivŭ. **JOSEF LISSAI** comptabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ amŭ esaminatŭ bilanţulŭ presentŭ şi confrontâdu-lŭ cu registrele principale şi a liare ale societăţii, ţinute în bună regulă, l'amŭ găsitŭ în consonanţă cu aceleaşĭ şi esactŭ.

Dr. A. BROTE m. p. **AUGUST SENOR** m. p. **MICHAEL KABDEBO** m. p. **CORNELIU TOBIAS** m.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.** Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.** Tipografia: **Ioanŭ Gött şi fiiŭ Henricŭ.**